

Rodoreda

Santa Maria d'Oló

Ubicació

Comarca: Moianès
Lloc/Adreça: Sector central del terme municipal
Emplaçament Ctra. local a St. Joan d'Oló 1,5 km i camí direcció N-E (camí de l'Estany) uns 2 km i trencall dreta
Alçada: 700

Coordenades:

Latitud: 41.86664
Longitud: 2.05803
UTM Est (X): 421825
UTM Nord (Y): 4635398

Classificació

Número de fitxa 08258-58
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Segle X-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari Sí: IPA 17159
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 08258A005000890000AH
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dt., 12/11/2019 - 01:00

Descripció

Masia de grans dimensions, d'origen medieval i decorada a la façana principal amb elements renaixentistes. Consta d'un gran cos residencial (de planta més o menys rectangular, amb planta baixa més un pis i golfes) més una ala a llevant que ha estat reconstruïda modernament sobre antics coberts, un gran pati enjardinat, coberts adossats a ponent i un gran cobert independent més a llevant. El cos residencial principal és fet en dues fases: la part del darrere és més antiga i es va allargar, possiblement al segle XVII, fins a la façana actual. Aquesta està encarada al sud-est, vers un esplèndid jardí. Consta d'un portal emmarcat amb grans dovelles i un trencaaigües. Al primer pis té finestres emmarcades amb llindes i brancals de pedra. Però destaquen les de l'eix central. Una és d'estil renaixentista, i consta d'un frontó partit sobre un trencaaigües rectangular amb motlures laterals. Té un escut que no hem pogut identificar, fet de diverses creus que formen una mena de quadrat, tal vegada corresponent a una alta dignitat eclesiàstica. L'altre finestra (al nivell de les golfes) té gravats dos escuts de Barcelona i sanefes decoratives. Considerem que aquests finestrals pertanyen a aquesta fase d'ampliació vers el 1636, i mostren que en aquesta època la masia devia pertànyer a algun senyor important, ja fos laic o eclesiàstic, tal vegada el monestir de l'Estany, però no coneixem notícies concretes en aquest sentit. Una altra possibilitat és que les finestres s'haguessin introduït en una altra època, per exemple a mitjans de segle XX, quan el llavors propietari tenia relació de parentiu amb Josep Puig i Cadafalch. Però pel que coneixem aquesta hipòtesi és pràcticament descartable. Ja hem dit que el sector de llevant fou remodelat a mitjans de segle XX per convertir-lo en una ala amb els baixos porxats mitjançant grans arcades i, al primer pis, una sèrie de finestrals que imiten els tradicionals. A l'extrem s'hi construí una capella, dedicada a la Santa Creu. El recinte queda tancat pel sud amb un mur que, a ponent, forma un terrat enlairat. En aquestes obres, que van durar força anys i van anar a càrrec d'un paleta i picapedrer, es va construir també una mena de garita situada en un angle sobre una antiga eixida, així com una galeria descoberta feta amb pilastres de pedra picada a la part posterior. En el terrat d'aquesta galeria hi ha un pou-cisterna.

Observacions:

Inclusa al Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Santa Maria d'Oló amb el num. 47 (Pla Especial Urbanístic 2011)

Està emplaçada en un replà vora el camí que històricament porta a l'Estany, i sembla que havia tingut vincles amb aquest monestir.

L'edifici presenta les següents inscripcions:

Llinda d'una finestra de la façana principal: Berna[r]di Rodoreda ma feta 1636

Altres inscripcions: 1642, 1757

Inscripcions a la terrassa posterior: MDCCLXXIII (1773), 1757

Hi ha una tradició popular que diu que antigament hi havia un baró de Rodoreda, cosa que explicaria la majestuositat de la casa. Aquest noble hauria practicat el "dret de cuixa".

Informació facilitada per M. Dolors Busoms Bota i Josep Canamasas Güell

Història

El mas és documentat l'any 957 (segons fitxa IPA), però no en tenim notícies més concretes fins el segle XIV. El 27 de novembre de 1362 "el cavaller Ramon de Peguera defineix per 2.500 sous a Sibil·la, muller de Pere de Montcada, el feu i la castlania d'Oló i el mas Rodoreda" (FERRER, 1991: 112). Per tant, cal entendre que Rodoreda estava vinculat d'alguna manera a les possessions del castlà d'Oló. Torna a sortir el 1389, quan l'abat de l'Estany dóna autorització per passar els béns del mas (FERRER, 1991: 112). S'entén doncs que també devia tenir vinculació amb el monestir de l'Estany. Tot plegat no ens acaba d'aclarir quin era l'estatus d'aquest mas, però es dedueix que era una possessió important vinculada als poders fàctics de la zona.

En un llistat dels veïns que es reuniren el 1394 per la redempció dels drets senyorials del terme hi consta

Francesc de Rodoreda; cal suposar que era el cap de casa. En el fogatge de 1515 hi consta "la casa d'en Rodoreda", i en el de 1553, Pere Radoresa. Tal com ens informa la inscripció de la façana, l'any 1636 els propietaris encara portaven el cognom Rodoreda. En aquest moment la casa es devia allargar cap al sud, i la presència dels finestralistes renaixentistes en aquesta façana donen a entendre que continuava sent un mas important. Les seves terres arribaven fins el mateix poble d'Oló. Com a hipòtesi podem sospitar que depenia del monestir de l'Estany, que des de 1592 estava regit per les anomenades Cinc Dignitats Reials; és a dir, cinc canonges de diferents diòcesis. Els escuts de Barcelona del finestral podrien fer al·lusió a la diòcesi de Barcelona. Al segle XVIII devien continuar les ampliacions, però en canvi no s'hi aprecien gaires reformes corresponents al XIX.

A inicis del segle XX el propietari era Joan Pont, un pubill que procedia de la casa de la Vall d'Avinyó i que fou assassinat molt a prop del mas, en el punt on ara s'aixeca una creu commemorativa (creu del Jan). Va ser el 31 de març de 1928, i l'instigador fou el seu propi fill. El motiu era que tenia por que deixés l'herència a la seva germana. El van matar quan es dirigia a peu pel camí cap a Oló amb la intenció d'anar al mercat del ram de Vic. Quan la Guàrdia Civil va investigar l'assassinat i descobrí que havia estat instigat pel seu propi fill va tancar el cas sense resoldre'l. Al cap d'un temps la família es va vendre el mas i va marxar a viure a Prats de Lluçanès.

Entorn de 1940 va comprar la masia Ramon Cunill Bastos, un advocat de Barcelona que també tenia un hotel a Premià de Mar. El seu sogre era l'arquitecte i historiador Josep Puig i Cadafach. En aquest moment es va contractar una paleta i picapedrer, Cándido Bargallo, que va treballar durant força anys en les obres que ja hem esmentat: ala de llevant i galeria posterior. També va construir la capella, dedicada a la Santa Creu, que es va consagrar l'any 1951, quan les dues filles del masover hi van fer la primera comunió. Així mateix es va construir una creu de terme de pedra picada al camí d'entrada. Sembla que Ramon Cunill era devot d'aquesta advocació, i llavors encara es feia la benedicció del terme per la festivitat de la Santa Creu, el 3 de maig, quan es venia en processó per beneir la creu. La capella va quedar fora de culte entorn de 1970. Tot i això, no sembla que en aquest moment es fes cap canvi a la façana principal. Ramon Cunill també va fer arranjar el camí de l'Estany, ja que va ser un dels primers a tenir cotxe.

Entorn de 1943 van entrar com a masovers la família Busoms. El primer fou Esteve Busoms Pons, amb la seva muller Felisa Bota Torrent. Van tenir dues filles, una de les quals, M. Dolors Busoms, es va quedar a la masia. Després de la mort de Ramon Cunill hi va haver certes desavinences entre propietaris i masovers, que no es van resoldre fins que el 1995 els Busoms es van decidir a comprar el mas. El 1999 van construir les diverses naus agropecuàries que hi ha a l'entorn. Actualment el fill de Dolors Busoms continua al front de l'explotació.

Bibliografia

FERRER, Llorenç, PLADEVALL, Antoni i altres (1991). "Oló als temps medievals", "Època moderna i contemporània", Oló, un poble, una història. Associació Castell d'Oló, Santa Maria d'Oló, p. 64, 73, 112, 206.

GÜELL SABATA, Àngela (1988). "Santa Maria d'Oló", Història del Bages, Manresa, Parcir Edicions Selectes, p. 472.

SOLÀ BACH, Sebastià (2011). Pla Especial Urbanístic del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable. Municipi de Santa Maria d'Oló, fitxa núm. 47.

